

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน แบบมีส่วนร่วมของพนักงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน และเพื่อสร้างต้นแบบในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้จัดการ หัวหน้างาน พนักงาน ที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในแผนก จำนวน 9 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ โดยได้สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล เป็นประเด็นสำคัญดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพศชาย จำนวน 9 คน โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 4 คน รองลงมา คืออายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 2 คน และมีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 3 คน โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 43.67 ปี ด้านตำแหน่ง พบว่ามีตำแหน่งเป็นพนักงาน จำนวน 3 คน ตำแหน่งหัวหน้างาน จำนวน 3 คน และตำแหน่งผู้จัดการ จำนวน 3 คน ด้านสถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (อยู่ด้วยกัน) จำนวน 8 คน และสถานภาพโสด จำนวน 1 คน ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 7 คน ด้านระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน ด้านอายุงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุงานเฉลี่ยเท่ากับ 19 ปี มีอายุงานระหว่าง 1-15 ปี จำนวน 3 คน รองลงมา มีอายุงานระหว่าง 16-30 ปี จำนวน 5 คน และมีอายุงานระหว่าง 31-45 จำนวน 1 คน

5.1.2 ความคิดเห็นต่อสภาพการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน

1. ก่อนเกิดอุบัติเหตุ การอบรมด้านความปลอดภัย ได้แก่ แผนงานการอบรม หัวข้อการอบรม ระยะเวลาการอบรม การติดตามและประเมินผล ที่ครอบคลุมขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

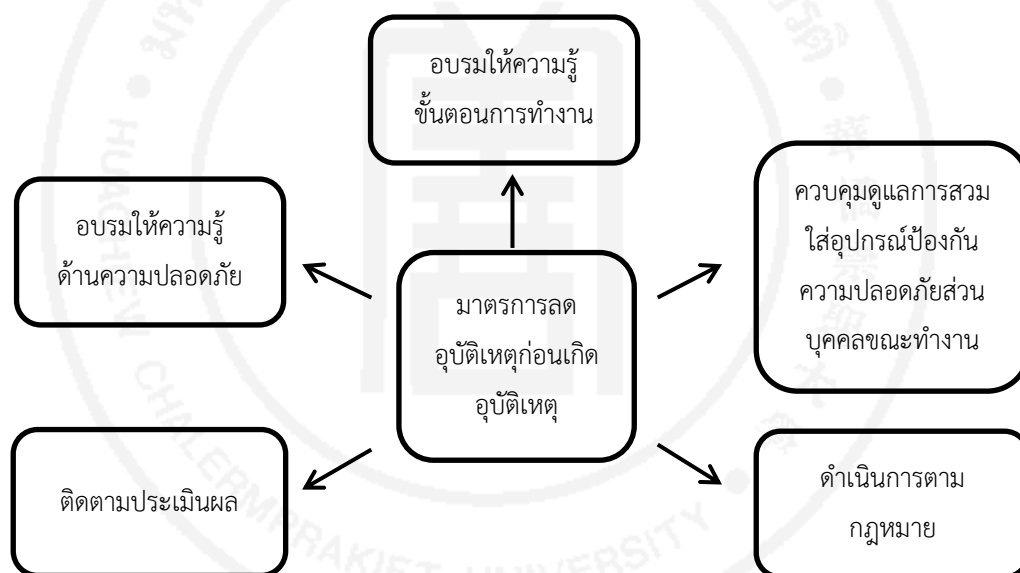
2. ขณะเกิดอุบัติเหตุ พนักงานมีความเข้าใจถึงขั้นตอนการรายงานเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงาน และรู้เข้าใจขั้นตอนปฏิบัติต่อพนักงานที่ได้รับอุบัติเหตุ

3. หลังการเกิดอุบัติเหตุ มีการดำเนินการประชุมตามวิธีการแก้ไขปรับปรุง แต่การสื่อสารยังไม่ทั่วถึงเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นพนักงานทราบบ้างไม่ทราบบ้าง การติดป้ายแสดงจุดอันตรายนั้นก็มีการดำเนินการไม่ทั่วถึง

5.1.3 การพัฒนารูปแบบหรือมาตรการการลดอุบัติเหตุแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

จากการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พบว่าปัจจัยที่ต้องดำเนินการทำเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ คือ มาตรการการดำเนินการก่อนเกิดอุบัติเหตุเพื่อลดอุบัติเหตุ เป็นมาตรการที่ตกลงร่วมกันที่จะนำมาดำเนินการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อช่วยในการลดการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพบว่ามาตรการดำเนินการขณะเกิดอุบัติเหตุ และหลังเกิดอุบัติเหตุ พนักงานมีความเข้าใจในการดำเนินการเป็นอย่างดี โดยมีต้นแบบในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน แสดงดังแผนภูมิที่ 12

แผนภูมิที่ 12 ต้นแบบในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

5.1.4 การติดตามการลดอุบัติเหตุที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ผลจากการดำเนินการทำปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยได้ดำเนินการติดตามตามมาตรการที่ตกลงร่วมกันเป็นระยะเวลา 1 เดือน พบว่าช่วงที่ทำการเก็บข้อมูลนั้นไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเลยในทั้ง 3 แผนกที่ทำการศึกษา

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของพนักงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปได้เป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิด

อุบัติเหตุในการทำงาน และเพื่อสร้างต้นแบบในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ อายุงาน ตำแหน่งงาน และการศึกษา ไม่มีผลต่อเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทิต กมลรัตน์ (2552) ที่ศึกษาพบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2545) ที่ศึกษาพบว่า อายุของพนักงานนั้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงาน โดยพบว่า พนักงานที่มีอายุมากจะมีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติงานมากทำให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนพนักงานที่มีอายุน้อยจะมีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติงานน้อยจึงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้มากกว่า

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ เสียง แสงสว่าง และฝุ่น ไม่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน เนื่องจากพื้นที่การทำงานที่มีสภาพแวดล้อมจากการทำงานที่มีเสียงดัง และมีฝุ่นเกิดขึ้นในขั้นตอนการทำงานพนักงานมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และจากผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในพื้นที่การทำงานมีค่าไม่เกินค่ามาตรฐานตามที่ กฎกระทรวง พ.ศ. 2549 เรื่อง “กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล เกตุทิม (2543) ที่กล่าวไว้ว่า การไม่จัดเตรียมและสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเป็นสาเหตุทางอ้อมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ประสบอุบัติเหตุจากการทำงานไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยมาก่อนประกอบกับไม่มีการจัดเตรียมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไว้ให้คนงานจึงขาดความรู้และการระมัดระวังตนเองจึงมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ง่าย

3. ปัจจัยพฤติกรรมส่วนบุคคล

ประสบการณ์การทำงานไม่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุ จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุระหว่างปีพ.ศ. 2555–2556 พนักงานที่มีประสบการณ์มาก และพนักงานที่มีประสบการณ์น้อย มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของพนักงานแต่ละคนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2545) พบว่า ประสบการณ์การทำงานกับการประสบอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงานไม่ความสัมพันธ์กัน

5.2.2 ต้นแบบในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

จากการสนทนากลุ่มมีมติร่วมกันโดยกำหนดมาตรการการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน ดังนี้

1. การฝึกอบรมให้ความรู้ขั้นตอนการทำงานด้านความปลอดภัย

ผู้ให้ข้อมูลตกลงร่วมกันโดยกำหนดมาตรการ คืออบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัย ก่อนเริ่มต้นปฏิบัติงานในครั้งแรก และอบรมให้ความรู้ขั้นตอนการทำงานโดยหัวหน้างาน เพื่อให้การทำงานเป็นขั้นเป็นตอนไม่ปฏิบัติงานข้ามขั้นตอน เมื่อปฏิบัติงานตามขั้นตอนนี้จะไม่เกิดความประมาท ส่งผลให้ไม่มีอุบัติเหตุในการทำงานเกิดขึ้น

2. การควบคุมดูแลการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคลขณะทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลมีการแนะนำเรื่องการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคลในแต่ละขั้นตอนการทำงานตลอดจนควบคุมดูแลการสวมใส่อุปกรณ์ของพนักงานเพื่อลดอุบัติเหตุในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ วสันต์ สุขสว่าง (2550) พบว่า พนักงานที่เกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงานจะสวมใส่เป็นบางครั้ง และสอดคล้องกับ นฤมล เกตุทิม (2543) สาเหตุทางอ้อมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุเพราะไม่มีการจัดเตรียมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไว้ให้

3. การดำเนินการตามกฎหมาย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่าบริษัทมีการปฏิบัติ และดำเนินการตามกฎหมายด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องและข้อกำหนดอื่น ๆ ในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุโดยเพิ่มมาตรการควบคุมและนำไปประยุกต์ใช้งาน จากนั้นจะต้องคอยติดตามผลการปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี ศรีหนองโคตร (2540) พบว่า อัตราการเกิดอุบัติเหตุของโรงงานในรอบ 6 เดือน มีการใช้มาตรการทางกฎหมายโดยให้เจ้าหน้าที่รัฐติดตามควบคุมดูแลโรงงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้โรงงานเคารพในกฎระเบียบของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยซึ่งหลังจากการใส่กิจกรรมเสริมดังกล่าวในรอบ 6 เดือนต่อมาพบว่าอัตราการเกิดอุบัติเหตุลดลงเหลือเพียง 122 ต่อพัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมเสริมที่ใส่มีผลต่อการลดอุบัติเหตุในโรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้

ควรดำเนินการติดตามรูปแบบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นให้พนักงานเกิดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา โดยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการนำเสนอมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน แล้วนำไปปฏิบัติร่วมกับรูปแบบที่ดำเนินการทำอยู่จากการวิจัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาโดยทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทดสอบรูปแบบที่ได้จากงานวิจัยในกลุ่มอย่างอื่นในระยะเวลาที่เพิ่มขึ้น

2. ประยุกต์ใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุในเชิงป้องกันมาพัฒนารูปแบบในการลดอุบัติเหตุที่ครอบคลุมมากขึ้น

